

ดอกไม้โบราณคดีไทย ๘

โดย นักกลอน ๕๖ 27

๒๗ อัญเชิบ

ช่อตะแบกชาติบุษย์พุทรา การะเกด กรรณิการ์ นมสวรรค์
มะลูลี มะลิลา แสลงพัน อันชั้นแอบช่อชบาบาน

วรรณคดี : "รามเกียรติ์"

พระราชนิพนธ์ : พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

ดอกอัญชัน Clitoria ternatea
สีขาวคราม ฟ้าม่วง เหลืองตรงกลาง

ถิ่นกำเนิด เกิดแดน อเมริกาใต้
ชื่อบางแห่ง แดงชั้น เอื้องชั้นก็เป็น

ดอกอัญชัน นั้น Anthocyanin
บำรุงสายตา บำรุงผม ดอกดำล้ำ

กินอัญชัน ทุกวัน วันละดอก
ละลายลิ่มเลือด ชะลอวัย ริวรอยลึบ

ต้านอนุมูลอิสระ ชะล้างพิษ
โรคเหน็บชา ปลายนิ้วเท้า บรรเทาบาง

Butterfly pea หรือ Blue pea ที่สีล้าง
ทรงดอกกว้าง ช่างละม้าย คล้ายหอยเชลล์

ปลูกทั่วไป ในเขตร้อน ขจรเฟ้น
บางคนเห็น เช่นดอกถั่ว ปรับร้วงาม

แนะนำกิน บำรุงร่างกาย ได้ล้นหลาม
แก้ปวดฟัน ยาระบาย สลายลึบ

ดีไซ้หยอก ลดเส้นเลือด สมองตีบ
ทำพันซ์จิบ น้ำอัญชัน นั้นเข้าทาง

ทั้งช่วยปลิด พิษน้ำตาล เบาหวานห่าง
ตากระจ่าง สมองใส ใช้อัญชัน

สถิตยพันธ์ ธรรมสถิตย

ดอกสีม่วง สวยมาก จากชั้นสรวง
สวรรค์ส่ง เจ้างามทรู คู่สวยพราว

ดอกใช้ต้ม กินน้ำ บำรุงเลือด
ลดริ้วรอย แก่ยาก หากได้กิน

ยาสระผม ก็ทำได้ ให้สีสวย
ใช้ทาผิว ให้ดอกดำ คมขำนา

ดอกอัญชัน ก่อนม่วง นั้นสีขาว
มองดูราว ดอกไม้ฟ้า ลงมาดิน

ให้ไหลเวียน ไม่เหือด นะโถมฉิน
ใครได้ยิน รีบทำ ตามตำรา

แก้เหน็บชา ตามนิ้วด้วย ดินักหนา
ฟกขำมา ใช้อัญชัน พลันหายดี

แก้ปวดฟัน ตาฟาง ทั้งเบาหวาน
ดอกสีม่วง แสนสวย เสียด้วยชี

สวยสะคราญ มีคุณค่า สง่าศรี
อัญชันนี้ ที่ฉันชอบ มอบแต่เธอ

ศกุนตลา ณ หนองคาย

เมียดันนั้น ปลุกอัญชัน ข้างบ้านนี้
เมียบอกฉัน รำพันถึง ซึ่งนาดู

ดอกสวยดี สีม่วงสด ไม่หุดหู่
พุดกรอกหู อยู่ทุกวัน จนฉันเคือง

เมียบอกฉัน อัญชันนี้ ดีเหลือหลาย
อันประโยชน์ โคตรมากจิง มั่งเมื่อง

รู้จักใช้ ให้คุณ หนุนนำเนื่อง
ไยรุ่งเรือง เฟื่องจริงเล่า เจ้าอัญชัน

กินดอกสด รสชาติหนอ พอกล่อมแกล้ม
เสริมเติมหน้อย อร่อยล้ำ ด้วยน้ำตาล

ให้แอร่ม แจ่มเลิศล้ำ นำมาปั่น
รสออกหวาน ทานได้หนอ คล่องคอดี

เห็นเมียดัน เอาอัญชัน มาโปะผม
เมียบอกฉัน ผมหงอกนั้น หายทันที

อยากเป็นลม ต้องขมนั้น มันจิงซี
โปะครบปี มีหงอกเคลื่อน เหมือนเช่นเคย

คนรักเมีย เมียให้กิน กินดูหน้อย
ม่วงหลอกหลอน นอนผมตั้ง ทั้งคืนเลย

แต่ไม่บ่อย ข้อย่านหนา เพื่อนยาเอ้ย
กลัวกระเทย เข้ามาสิง อิงแอบนั้น

ตรองดูที ดี่ใหม่เอ๋ย กระทบเฒ่า
เสียงวี๊ดว้าย กระจุกวู๋ ดูแล้วกัน

กระเตงเว้า เดินตุตบิต คิดแล้วชั้น
สถิตย์พันธ์ เห็นฉันทนา ไม่กล้ามอง

โกวิท ธีรวิโรจน์

ดอกอัญชันฉันมีประสบการณ์
โตมามีควีสวยงามแวววาว

เอามาจารย์เขียนควีให้ลูกสาว
ควีเข้มราวทาด้วยถ่านสะท้านใจ

เอาแซมพู่อัญชันหมั้นมาสระ
สระทุกวันผมหงอกหายได้ดำไว

ผมดำสละสลวยสวยสีใส
แต่ตัวฉันนั้นไซร์ไม่ต้องการ

เพราะผมขาวสาวเห็นเป็นเม็นหน้า
แต่เมื่อเห็นเป็นเด็กจะขอวาน

เพราะระอาว่าแก่น่าสงสาร
มาช่วยงานถอนหงอกเอาออกไป

เอามาต้มทำน้ำอัญชันหน้อย
ดื่มบ่อยบ่อยก็ได้สบายใจ

ช่างอร่อยสดชื่นลิ้นลิ้นไหว
หน้าสดใสไม่แก่เฒ่าเหลาเหย่เบย

เอาอัญชันมาลวกจิ้มน้ำพริก
มิหน้าซ่าส่งกำลังวังชาเลย

กินกับก๊กบวกสักก๊กจ๊กไม่เฉย
แสนเสบายดื่มสบายได้ทานมัน

มีปลูกไว้ข้างรั้วข้างหน้าบ้าน
แล้วจะเห็นเด่นดอกออกทุกวัน

ดอกก็บานดูสวยช่วยสุขสันต์
โอ้วว่าฉันชื่นชมนิยมนอัญชัน

อานนท์ สรวิสูตร

อัญชันเลื้อยชูช่อม่วงกอใหญ่
เป็นยาดีพีชประดับผักรับทาน

ของคู่ครัวสมุนไพรออยู่ในบ้าน
ทั้งในงานเสริมสวยช่วยยงดงาม

เด็กแรกเกิดยายตาवादทาควี
ใส่อาหารสวยดีสีม่วงคราม

ขี้หั่วผมดำปลิวใครก็ถาม
ชูปแบ่งทอดย้ายามกินเล่นกัน

มีอัญชันปลูกไว้ใกล้ใกล้ตัว
ชอบแดดจ้าจนรำไรได้ทั้งวัน

อัญชันเพาะปลูกไว้ในกระถาง
และถ้าหากวันใดใจหม่นมัว

ชูลีรัตน์ สวัสดิ์

หายปวดหัวหาผักจิ้มกระถันตัน
ที่บ้านฉันเป็นพุ่มใหญ่ใกล้ริมรั้ว

ให้เพื่อนรักปลูกวันว่างได้ยิ้มหัว
น้ำอัญชันกลืนกลั้วชุ่มชื่นใจ

อัญชันเจ้าเอ๋ยเคยได้มาชมชื่น
เพื่อนบ้านปลูกไว้ได้แบ่งปัน

ฉันชอบสีม่วงครามของอัญชัน
ใส่ขนมหรือย้อมผมก็งามดี

ใช้บำรุงหัวใจและแก้ไอ
บำรุงสมองบำรุงตาหายมีดมัว

อุไรรัตน์ ภาสกาพนธ์

ดูร่มรื่นริมทางข้างบ้านฉัน
บอกว่าทานทุกวันนั้นยิ่งดี

นำป่นคั้นเอาน้ำใช้แทนสี
ล้วนไม่มีพิษภัยให้หวาดกลัว

อัญชันคือสมุนไพรลือไกลทั่ว
ปลูกริมรั้วไว้ดูได้ขายดีเอ๋ย

ยามเช้าเพลินเดินดูหมู่พฤกษา
สกุณาส่งเสียงเพียงรัญจวน

พรรณไม้เลื้อยเอื้อยโอบโตนลมแกว่ง
ดอกแสนสวยม่วงครามนามอัญชัน

ชื่อเอื้องชันแดงชันเรียกกันอยู่
ถึงยามสายแดดแรงดอกแห้งไป

สุขอุราชมดอกไม้ที่ในสวน
คิดถึงนวลนางน่องร้องหากัน

ใบไหวแรงดอกพลิวปลิวเหวหัน
งามเหมือนฝิ่นกลีบบางกระจ่างใจ

ปลูกริมรั้วประดับดูชูไสว
บานมาใหม่เมื่อเย็นย่ำสนธยา

เก็บดอกงามทำน้ำสีม่วงสวย
ทั้งบำรุงผมดำงามจับตา

ประโยชน์ด้วยมีมากหลายหลากหลาย
อีกเหน็บซารักษาได้ให้อุดทน

ต้นอัญชันใช้เมล็ดปลูกแสนง่าย
แตกดอกใบเร็วหลายเหมือนรำมนต์

เพียงโพรยปรายลงพอรอหน้าฝน
ปลูกในบ้านเรือนตนคนนิยม

เมื่อยามเด็กเกิดมาช่างน่ารัก
วาดคิ้วโค้งโก่งงอนน่าชื่นชม

แม่รู้จักก้านอัญชันดอกผสม
สุดภริมย์น้องนางกระจ่างใจ

อัญชลี ณ เชียงใหม่

ดอกอัญชัน พลันประกาย พรายไพลิน
กลีบดอกบาง พรางพร้อย รับลมไกว

ทรัพย์จากดิน หลังริน ความสดใส
ละมุนละไม โอบใจ ใคร่เือนยล

ไม้เถาพุ่ม เป็นกลุ่ม อยู่ริมบ้าน
แอนโธไซยานิน สารสี ช่วยตาลดล

สุดเบิกบาน ฉ่ำสราญ เก็บดอกผล
คุณค่าทัน ล้นประโยชน์ มีมากมาย

ช่วยให้ผม ดกดำ คมขำนัก
ทำขนม ทั้งเครื่องดื่ม ได้ง่ายดาย

กินเป็นผัก รักษา โรคภัยหาย
เหนื่ออื่นใด ปลูกง่าย ไร้ศัตรู

กุศล คำเพราะ

อัญชันเอ๋ย สมุนไพร ใบสีเขียว
ทาคิ้วได้ ตกตั้งใจ ให้นิยม

มีประโยชน์ ทุกคนใช้ ได้ความสุข
มีประโยชน์ ทั้งใช้ทา และใช้กิน

ปลูกอัญชัน ดอกสวยใส ไว้หน้าบ้าน
มาเวียนเก็บ ดอกอัญชัน ทุกวันไป

แล้วน้ำก็ ท่วมบ้านฉัน อัญชันหาย
อัญชันเอ๋ย น้ำท่วมตาย ไม่จีรัง

ออกดอกเดี่ยว สีม่วงใส ใช้สรรम्म
ใส่ขนม สีสดสวย ช่วยชวนกิน

ไม้ล้มลุก ปลูกกันทั่ว ทุกท้องถิ่น
ไม้ล้มลุก ทุกคนยิน ทุกถิ่นไทย

แสนเบิกบาน ได้พบพา สาวหน้าใส
อยากเอาไป ให้ถึงบ้าน เบิกบานจัง

เข้ายันสาย สาวไม่เห็น เช่นความหลัง
หมดสิ้นหวัง สาวย้ายหาย ไปจากบาง

ศรีวัฒน์ สุวรรณ

อันอัญชันนั้นหนาจะขอบอก
ม่วงพรั่งพรูขาวแซมแถมอีกด้วย

ดอกอัญชันนั้นมีอีกหลายสี
น้ำเงินครามงามจริงยิ่งสกา

อัญชันนี้มีคุณค่าราคาสูง
ลดความเสี่ยงการเกิดโรคหัวใจ

เกิดมาอกที่ริ้วบ้านดอกบานสวย
กลีบสองชั้นบานย้วยสวยพรั่งพรู

สดสวยดีสีน้ำเงินชมพูขาว
ให้บัววคราวแสงส่องต้องตาใจ

ใช้บำรุงให้สมองเลือดเวียนไหล
ช่วยเพิ่มให้ตามองเห็นเด่นชัดครัน

อีกมากมายอัญชันนั้นนิยม ยาสระผมครีมνωดใช้กันนั้น
จากเอื้องชันทำเครื่องตีมน้ำอัญชัน ตีมกินกันแก้กระหายใช้ได้ดี

จตุพร สุวรรณปากแพรก

